

A Semmelweis Egyetem által indítandó konduktor (óvodai specializáció) alapképzési szak (székhelyen kívüli képzés Szabadka) nyilvántartásba vétele

A MAB Testület 2024/5/V/9. sz. határozata

A Testület nem támogatja a konduktor (óvodai specializáció) alapképzési szak (székhelyen kívüli képzés, Szabadka) indítását a Semmelweis Egyetemen.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozatához.

A szakindítási beadvány mellékleteként bemutatott képzési és kimeneti követelmény nem a konduktor alapképzési szak hatályos KKK-ja, annak szövege nem egyezik meg a 63/2021. (XII. 29.) ITM rendeletben (a pedagógusképzés képzési terület egyes szakjainak képzési és kimeneti követelményeiről) szereplő hatályos KKK szöveggel. A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint az ezeket megjelenítő ismeretkörök és tantárgyak nem felelnek meg a KKK-ban jelzett kredittartományoknak, mivel a képzés 27 kredittel túllép a KKK által előírt 240 kreditet. A KKK-ban megjelenő ismeretkörök megjelenésének megfelelése nem minden esetben ítélt meg, mivel a tantervi hálóban nem különíthetők el a szakmai jellemzők alapján megjelenő fő modulok.

A tantervi háló összegző soraiban ellentmondás van. A beadvány 23. oldalán az összesítő sorban 216+ 15 (szakdolgozat) kredit szerepel, ami összesen 231 kredit, míg az összesítő oszlopban szakdolgozattal együtt 228 kredit jelenik meg, azaz a kreditek összege nem egyezik a féléveknél feltüntetettekkel. A tantervi hálóban a 24. oldalon egy újabb – a teljes képzésre vonatkozó összesítő táblázat jelenik meg, melyben a 8 félév kreditszámának összege (a záróoszt összeadva) 267 kredit, míg a záróoszlopban 240 kredit szerepel, a kreditek összege itt sem egyezik a záróoszlop adatával, és 27 kredittel meghaladja a KKK-ban előírt 240 kredites maximumot.

A tantervben megjelenő óraszámok rendkívül magasak, a hatályos felsőoktatási törvényben a teljes idejű képzésben az óraszámoknak minimum 200 tanórának kell lennie. Ugyan nincs maximalizálva az Nftv-ben a nappali munkarendű képzéshez rendelhető óraszám, de a szak tantervi hálójában már a 23. oldalon található óraszámok is (a 8. félév kivételével) meghaladják az Nftv-ben rögzített óraszám kétszeresét, mivel 435-495 óra/félév között mozog. 14 hetes szorgalmi időszakokkal számolva ez átlagosan heti 31-35 óras kontaktóratelhelést jelent a hallgatók számára. A 24. oldal összesítő táblázata szerint – a 8. félév kivételével 585-705 közötti összesített óraszámok jelennek meg, ami 5 félévben átlépi az Nftv-ben megadott minimális óraszám háromszorosát. Az 1-7 félévekben az 585-705 óraszám 14 héttel számolva heti 48-50 óras kontaktóratelhelést jelent a hallgatóknak.

A tantárgyak ismeretkörökhöz sorolása szerkezetileg és tartalmilag is több helyen esetleges és nem logikus. Több olyan ismeretkör jelenik meg a képzési programban, melyhez összesen egy darab 1 vagy 2 kredites tantárgy van sorolva (pl. Neveléstudomány II., Pályaszocializáció, Informatika, Neurorehabilitáció, A kommunikáció kérdései, Összehasonlító pedagógia rehabilitáció, Az integráció elmélete és gyakorlata, Pályaszocializáció 2., Életkorok konduktív nevelése ismeretkörök).

A konduktori szakmai elméleti ismeretek (orvosbiológiai, neurológiai alapismeretek, neurorehabilitáció, konduktív pedagógia, konduktív nevelés módszertana, különböző életkorúak konduktív nevelése) 55–60 kredit modulban a 13-15. oldalon 48 kredit látható, ami elmarad a KKK előírásától.

A képzési program további problémája, hogy az ismeretkörök és a tantárgyak neve nem egyezik meg a tantervi hálóban és a tárgyleírásoknál, és további eltérések találhatók az oktatói kört bemutató táblázatoknál (az eredeti beadványban és a hiánypótlási dokumentumban is), például írott környezet és Hangzó környezet ismeretkör, vagy a Társadalomismeret illetve Természetismeret tantárgyak).

A képzés tantárgyleírásai és a megadott szakirodalmak nem biztosítják a képzési cél, valamint az előírt kimeneti kompetenciák elérését a képzési időn belül. Az óvodai specializáció szakmai tartalma a tanítói kompetenciákat célozzák (írott nyelv, matematika, társadalomismeret stb.), és nem jelenik meg az óvodáskorúak nevelésében fontos játékos, természetismeret, önkiszolgálásra, önállósra nevelés stb. Alátámasztja ezt a megállapítást, hogy az óvodai specializáció oktatóinak köre többségében nem rendelkezik az óvodáskorú gyermekek nevelésére vonatkozó szakmai kompetenciákkal.

A megadott szakirodalmak egyik problémája, hogy több tantárgynál is hiányos bibliográfiai adatokkal szerepelnek a források. Több tantárgynál kerültek megadásra régi szakirodalmak, melyek a tudomány fejlődését figyelembe véve, mára elavultak (pl. 1984-ben, 40 évvel ezelőtt megjelent Neurológia könyv nem tartalmazza az elmúlt évek komoly idegtudományi kutatási eredményeit). A tantárgyak többségénél 10 éves vagy annál jóval régebbi szakirodalmak szerepelnek, akár orvosbiológiai, neurológiai, neveléstudományi, pszichológiai, társadalomtudományi tartalmakról van szó. A képzés 98 tantárgyából 40 tantárgy szakirodalmában csak 10 évesnél régebbi irodalmak szerepelnek.

Több tantárgy esetében az elsajátítandó kompetenciák és a tárgy tartalma és szakirodalmja között nincs összefüggés, összhang, pl. az Alkalmazott ápolástan és gyermekgyógyászat, a Fejlődéstan, Alkalmazott közegészségtan című tárgyban nem jelenik meg a diszfunkció kérdése, a kompetenciák körében azonban több helyen is feltűnik. Az óvodai specializáció tantárgyainak céljában, tartalmában nem jelenik meg a mozgássérült (diszfunkciós) kisgyermek, és ezen célcsoport óvodai nevelésében megjelenő konduktív pedagógiai specifikumok, holott ez elengedhetetlen abból a szempontból is, hogy a leendő konduktorok óvodai együttnevelésben résztvevő mozgássérült kisgyermek utazó konduktoraiként tanácsot kell adjanak a többségi pedagógusoknak, hogy miként tudják az óvodai nevelési program elemeit a központi idegrendszeri károsodás miatt mozgássérült kisgyermek esetében hatékonyan adaptálni. Néhány tárgy esetében a célkitűzésben szerepel a sajátos nevelési igényű gyermek, ám a tárgy tematikájában és szakirodalmában már nem található ehhez kapcsolható tartalom.

A képzési program szakmai tartalmában félrevezető a sajátos nevelési igényű, vagy az eltérő fejlődésű gyermek megnevezés használata (ahogyan az több tárgynál is megjelenik), mivel az egy gyűjtőfogalom, amibe sok, különböző fogyatékossgal, funkciózavarral élő személy tartozik. A konduktor a mozgáskorlátozott személyek egy alcsoportjával foglalkozik, a motoros diszfunkciós személyekkel, akik a központi idegrendszeri károsodása következtében váltak mozgássérültté. Bár gyermekkorban ők is sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók (ez egy köznevelési jogi kategória), de a konduktor szaknak nem célja és kompetenciája minden sajátos nevelési igényű gyermek és tanuló támogatása.

A Testnevelés több tantárgyában szakirodalomként szerepel a Stephens-Sarlós módszer, amely megfeleléségre tudományos bizonyíték nem áll rendelkezésre és nem is a központi idegrendszeri károsodás miatt mozgássérültté vált gyermekek mozgásfejlesztésére fejlesztették ki.

A képzési folyamat leírásában a gyakorlati képzés követelményeinek részletes bemutatása olvasható, illetve utalás történik a szakdolgozati útmutatóra és megjelenik a záróvizsga tételsor is. Egyebekben a leírás nem tér ki az oktatási módszerekre az elméleti tárgyak tekintetében, sem az ismeretátadási módokra, sem a tanulástámogatás módszereire. Ennek alapján az oktatási módszertan korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre nem ítéltető meg.

A szakfelelős az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT) főiskolai tanár. Több éves oktatói és kutatói tapasztalattal rendelkezik, szakmai kompetenciája, kutatási területe összhangban van a szak képzési programjával, e szakterületen igazolt szakmai gyakorlattal és teljesítménnyel rendelkezik, megfelel a szakfelelőssel szemben támasztott követelményeknek.

Az óvodai specializáció felelőse nem rendelkezik az óvoda specializációhoz szükséges szakképzettséggel (konduktor-tanító az eredeti végzettsége), személyes-szakmai adatlapjából nem derül ki, hogy szakmai gyakorlati tevékenysége során szerzett-e tapasztalatot az óvodáskorú mozgássérült gyermekekkel.

Az oktatói kör szakértői jártassága, gyakorlata, tudományos aktivitása és eredményessége nem ad megfelelő hátteret a szak alapszintű oktatásához.

A hiányosan kitöltött szakmai önéletrajzok miatt nem minden esetben ítéltető meg a tárgyfelelős megfelelése: több oktatónál hiányzik a végzettség és szakképzettség, a szakmai tapasztalat, az eddigi szakmai eredmények bemutatása. A különböző életkorok konduktív nevelése ismeretkör felelőse pszichológiai, szakpszichológiai és történelem szakos végzettségekkel rendelkezik, konduktor végzettsége nem került feltüntetésre, kutatási és publikációs tevékenysége nem kapcsolódik a konduktív neveléshez. A Neveléstudomány I. ismeretkör felelősének végzettségeiről és szakképzettségeiről a szakindítási dokumentum nem tartalmaz információt, a szakmai önéletrajzban megjelölt szakmai publikációk jelennek meg az oktató MTMT2 felületén.

A 8 féléves, 240 kredités képzésben oktató 52 fő közül mindösszesen 15 fő rendelkezik konduktori végzettséggel, ami az összes oktató 29%-a.

A képzésbe bevont vendégoktatók terhelése nem felel meg azon szempontnak, mely szerint a vendégoktató legfeljebb 8 kredit értékű ismeretanyag/fő, 2tantárgy/fő oktatásába való bevonására terjedhet ki. A képzésbe bevont 11 vendégoktató közül 5 oktató túllépi a szempontrendszerben előírt keretet. A képzésbe bevont vendégoktatók összesen 39 tantárgy oktatásába kerültek bevonásra, azaz a 98 tantárgy 40%-ában az oktatás vendégoktatók bevonásával valósul meg a képzés.

Az képzésbe bevont vendégoktatók legnagyobb problémája, hogy a törzsanyag és az óvodai specializáció tantárgyainak oktatására kerültek bevonásra, azonban egyikük sem rendelkezik a konduktor szakmához és az óvodapedagógiához kapcsolható végzettséggel (tanító, tanár, biológus, matematikus, pszichológus, művész szakképzettségek jelennek meg), és egyiknek sincs szakmai tapasztalata az óvodáskorú gyermekekkel vagy a mozgássérült gyermekekkel.

A gyakorlati képzés helyszínéül egy intézmény - Vackor Magyar Iskoláskor Előtti Nevelő és Gyakorlóintézmény - jelenik meg a beadványban, ám nem derül ki, hogy ez az intézmény milyen tevékenységet folytat. Az interneten az intézmény honlapját tanulmányozva annyi információ szerezhető, hogy Szabadkán „három óvodai és kettő bölcsődei csoportban fogadja a gyermekeket 1 éves kortól egészen iskolába indulásig”. Nem derül ki, hogy a konduktor célcsoportjába tartozó kisgyermek megvalósítható-e az óvodában – csak az eszközök listázza a beadvány. A konduktor képzésben magas óraszámú végzettségű gyakorlatot a hallgatók – ahogyan az a tantervből is látszik, a tárgyleírásokban szereplő gyakorlati tevékenységek (vizsgálatok, egyéni és csoportos foglalkozások tervezése, szervezése, megtartása) nehezen megvalósíthatók, ha nincsenek a gyakorló intézményben mozgássérült (motoros diszfunkciós) gyermekek. A gyakorlati képzés részletes bemutatása megfelelő, de csak a SE-PAK budapesti gyakorlóintézményei esetében érvényes, Szabadkán nincs ilyen konduktív pedagógiai nevelés-oktatási intézmény, vagy egy együttműködő, cerebrális

paretikus személyeket gondozó rehabilitációs intézmény, ahol az igen magas óraszámú gyakorlati képzés megvalósítható lenne.

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfelelése	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	nem felel meg
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfelelése	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	nem felel meg
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezetsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	nem felel meg
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	nem felel meg
II. A képzés személyi feltételei	
II.1. A szakfelelős és/vagy szakirány-felelős(ök) megfelelése	megfelel
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfelelése (székhelyen kívül /is/ folytatandó képzésben a kihelyezett képzésért felelős helyi oktatóé is).	nem felel meg
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése /székhelyen kívül (is) folytatandó képzésben a képzésbe bevont helyi illetőségű oktatóké is, idegen nyelven (is) folytatandó képzésben az oktatók előadóképes idegennyelv-tudásának megítélése is/.	nem felel meg
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tanterem, előadóterem, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztárak (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	nem felel meg
Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	nem felel meg

Fejlesztési javaslatok :

1. A képzési program szerint a hallgatóknak 120 érdemjegyet és 8 teljesítésigazolást kell megszerezniük a képzés során, ami nagyon magas. A 8. félévhez rendelt kreditérték a 23/24. oldal összesítő sora szerint 11/18 kredit, ami nem felel meg annak az előírásnak, hogy a félévhez rendelt kreditérték 30 +/- 3 kredit lehet. A 24. oldal összegző táblájában a félévhez rendelt kreditérékek 3-7. félévben átlépi a 30 +/-3 kredit határt, mivel 35-37-38 kredit jelenik meg egy-egy félévhez rendelve. Javasolt az óraszámok újratervezése.
2. Feltétlenül szükséges a tantervi háló újragondolása, korrekciója és a jogszabályi megfelelés biztosítása, illetve a kötelezőség és választhatóság egyértelmű feltüntetése, ami igazolja, hogy a hallgatók által teljesítendő kreditérték félévenként 30 +/- 3 kredit, és összesítve pontosan 240 kredit.
3. Szükséges az egyes ismeretköröket úgy megjeleníteni a tantervi hálóban, hogy beazonosítható legyen a KKK-nak való megfelelés és a tantárgyak szakmai tartalmát tekintve egyértelmű legyen az ismeretkörhöz való tartozásuk.
4. Javasolt a törzsanyaghoz kapcsolódó kötelező szakirodalom folyamatos frissítése az elmúlt 5 évben született tanulmányokkal, könyvekkel, nemzetközi forrásokkal, adatbázisokkal, illetve saját jegyzetekkel, valamint digitális tananyagokkal.

Budapest, 2024. szeptember 27.

Prof. Dr. Csépe Valéria
a MAB elnöke